

Doporučení pro systémové změny

v oblasti předškolního
vzdělávání pro město
Chrudim

Doporučení pro systémové změny

v oblasti předškolního vzdělávání
pro město Chrudim

Obsah

Úvod	7
Předmluva	8
Výchozí stav	9
Popis plánování	13
Karty potřeb a opatření	17
Systémová komunikace	18
Sběr dat	23
Spolupráce s rodiči a dětmi	29
Dodatečné vzdělávací příležitosti	41
Fundraising a projektové poradenství	47
Kontakty	52

Text: Eva Pavlovičová

Spolupracovali: Veronika Kamenická, Martin Kovalčík, Romana Tučková-Hahnová

Foto: archiv Amalthea, o. s. (Předškolní klub Amálka)

Grafická úprava: Jiří Novák

Úvod

Doporučení pro systémové změny v oblasti předškolního vzdělávání pro město Chrudim je jedním z výstupů projektu „Pojďte do školky!“, který v období od 1. 7. 2013 do 30. 6. 2015 realizovala organizace Člověk v tísni, o.p.s., ve spolupráci s dalšími osmi partnery z celé České republiky. Při tvorbě tohoto plánu jsme vycházeli z našich zkušeností z přímé práce s dětmi a jejich rodiči v rámci předškolního klubu Amálka a z informací, které jsme získali od dalších spolupracujících institucí ve městě. Součástí tohoto plánu je popis výchozí situace v Chrudimi týkající se předškolního vzdělávání dětí ohrožených budoucím školním neúspěchem, popis vývoje aktivit zaměřených na podporu předškolního vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí ve městě, karty potřeb a opatření a v závěru jsou uvedeny kontakty na instituce, které se předškolním vzděláváním dětí v Chrudimi zabývají.

Cílem tohoto dokumentu je nabídnout vedení města Chrudim konkrétní návody, jak zlepšit možnosti začlenění sociálně znevýhodněných dětí předškolního věku do hlavního vzdělávacího proudu. Doporučení uvedená v jednotlivých kartách potřeb a opatření se zabývají tématy systémové komunikace ve městě, spolupráce s rodiči a dětmi, sběru dat, dodatečných vzdělávacích příležitostí a fundraisingu. Uvedená témata se vzájemně prolínají a ve své podstatě tvoří stěžejní pilíře funkčního systému péče o tyto děti.

Věříme, že tento materiál pomůže městu Chrudim systémově a efektivně řešit problematiku předškolního vzdělávání dětí, které jsou ohroženy budoucím školním neúspěchem, a přejeme si, aby tyto děti měly v životě stejné šance jako ostatní – nejen v oblasti předškolního vzdělávání.

Tým pracovníků projektu „Pojďte do školky!“
(Amalthea o. s.)

Předmluva

Vážení čtenáři,

právě držíte v rukou dokument, jehož cílem je pomoci nastavit optimální podmínky pro předškolní vzdělávání všech dětí v našem městě. Tato Doporučení pro systémové změny v oblasti předškolního vzdělávání pro město Chrudim zpracovali pracovníci občanského sdružení Amalthea v rámci celorepublikového projektu „Pojďte do školky!“

Období předškolního věku je z pohledu vývoje člověka velmi důležité. V tomto období se dítě vyvíjí nejrychleji a také se nejrychleji učí. Významným mezníkem v životě dítěte se stává vstup do mateřské školy. Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte, podílí se na jeho zdravém citovém, mentálním a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání podporuje výchovné působení rodiny a doplňuje je o specifické podněty, rozvíjí je a obohacuje. Napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání. Je etapou vzdělávání, v němž dítě získává především sociální zkušenosti, základní poznatky o životě kolem sebe a první podněty pro pokračující vzdělávání i celoživotní učení. Pokud se některé dítě neúčastní předškolního vzdělávání, může to mít negativní důsledky pro jeho zapojení do základního vzdělávání, jeho budoucí kariéru a celkově pro jeho uplatnění ve společnosti.

Ve městě Chrudim fungují neziskové organizace, které se zabývají pomocí lidem v nouzi, včetně osob se sociálním znevýhodněním. Sociální služby jsou nezbytnou součástí při podpoře zajištění lepších životních podmínek jedinců, kteří si nedokážou pomoci sami. Podpora v oblasti vzdělávání je neméně důležitá. Pokud se podaří propojit tyto dva resorty v rámci fungující platformy, můžeme docílit poskytování komplexní pomoci, která se v dlouhodobém hledisku pozitivně odrazí na celé společnosti.

Mým osobním heslem je „ovlivňuj, co ovlivnit můžeš“, proto si velmi cením snahy občanského sdružení Amalthea pomoci začlenit do předškolního vzdělávání co největší počet dětí v Chrudimi, zejména těch, které jsou ohroženy školním neúspěchem. Věřím, že se díky spolupráci institucí podléjících se na vzdělávání dětí podaří docílit toho, že všechny děti budou mít stejnou startovní pozici do života.

Mgr. Radka Pochobradská
(vedoucí odboru sociálních věcí města Chrudim)

Výchozí stav

Chrudim je město střední velikosti ležící na rozhraní Železných hor a Polabské nížiny, 110 km východně od hlavního města Prahy a zhruba deset kilometrů jižně od krajského města Pardubic. Město Chrudim je od roku 2003 obcí s rozšířenou působností třetího stupně, její správní obvod zahrnuje celkem 86 obcí. Počet obyvatel tohoto města atakuje hranici 23 tisíc.

Město podporuje sociální služby, je vstřícné k existenci a spolupráci s nestátními neziskovými organizacemi. Podporuje přímo ve svém centru aktivity jako je Den Země, Loutkářská Chrudim, farmářské trhy atd. Od roku 2001 je Chrudim zapojena do projektu Zdravé město, jehož cílem je zvyšování kvality života obyvatel Chrudimi a podpora zdraví při respektování principů udržitelného rozvoje.

Sociálně vyloučené lokality ve městě

V Chrudimi před několika lety zanikla velká vyloučená lokalita u nádraží, byty byly městem opraveny a původní nájemníci z řad dlužníků byli přestěhováni na ubytovnu města. Na ubytovně žije na jednom patře cca 70 osob. Tato ubytovna je místem s největší koncentrací sociálně vyloučených osob ve městě. Pro matky s dětmi je v Chrudimi Azylový dům, ale do něj nemají přístup celé rodiny a komplikované je přijetí vícečetných rodin. Ve městě jsou další dvě soukromé ubytovny. V uvedených lokalitách jsou poskytovány terénní služby, kvalita služeb se však liší a ne vždy je zcela vyhovující potřebám cílových skupin. V souvislosti s aktuálními změnami v zákoně o pomoci v hmotné nouzi však pravděpodobně dojde k uzavření některých ubytoven ve městě a situace se změní.

Strategické dokumenty, koncepce školství, spolupráce odboru školství a sociálních věcí

Město Chrudim má vypracován Strategický plán rozvoje města (nyní do roku 2015) a koncepci základního školství v Chrudimi (do roku 2014), o vzdělávání dětí ze sociálně vyloučeného prostředí se v nich samostatně nehovoří. Předškolnímu vzdělávání se věnuje pouze Akční plán odboru sociálních služeb v oblasti péče o rodinu v bodě „rozšiřování programu práce v sociálně aktivizační službě pro rodinu s dětmi“, konkrétně „pomoc při rozvoji dětí předškolního i školního věku z rodin ohrožených sociálním vyloučením“. Samostatnou koncepci předškolního školství město vypracovanou nemá. Působnost školského odboru je dle definování náplně činností spíše v oblasti ekonomické a kontrolní.

Spolupráce odboru školství a sociálního odboru města je v mezích potřeb dobrá, ale vzájemné kontakty nevyhledávají, pokud to není nutné (řeší především přestupky).

Spolupráce odboru školství a sociálního odboru města Chrudim je v mezích potřeb dobrá, ale vzájemné kontakty nevyhledávají, pokud to není nutné (řeší především přestupky). Společné plánování péče o děti z ohrožených rodin neprobíhá. Sociální odbor vidí jako problém to, že úředníci z odboru školství nemají podepsanou mlčenlivost pro vstupování do intimních záležitostí rodin. Školský odbor pro změnu neshledává terénní sociální práci náplní své práce a není to ani v jeho časových možnostech.

Mateřské a základní školy ve městě, předškolní kluby

Město Chrudim je zřizovatelem šesti mateřských škol a čtyř základních škol na území města Chrudim, kterým zajišťuje finančně provoz a svolává porady ředitelů. V dalších obcích správního obvodu ORP Chrudim je 75 školských zařízení, které školský odbor města metodicky vede a pomáhá jim se sestavováním rozpočtů. Zřizovatelem těchto zařízení jsou však již samotné obce. Na území města je také jedna speciální škola, jejímž zřizovatelem je od 1. 1. 2011 Krajský úřad Pardubického kraje. Dále v Chrudimi působí tři předškolní kluby pro sociálně znevýhodněné děti, které provozují neziskové organizace (Šance pro Tebe, o. s., Sopre ČR, o. p. s. a Amalthea o. s.), které se však nabídkou poskytovaných služeb a způsoby práce liší.

Náplňnost, optimalizace, demografický vývoj

V koncepci základního školství města Chrudim se uvádí mimo jiné, že počet žáků, tedy demografický vývoj se dá těžko předvídat. Zásadním hlediskem pro plánovací procesy je hledisko ekonomické. Koncepce uvádí také počty žáků na chrudimských základních školách. Ve školním roce 2011/2012 bylo na základních školách 2069 žáků v 82 třídách,

v průměru 25,23 žáka na 1 třídu. Dle přehledu z předchozích let počet žáků na základních školách stoupá. Z vyjádření krajského školského odboru vyplývá, že základní školy velký nárůst žáků teprve čeká, až doroste populační vlna dětí do školního věku.

Naplněnost mateřských škol ve městě Chrudim je nyní na maximální výši. Ve školním roce 2013/2014 bylo na jeho území vyhověno všem zájemcům o přijetí dětí ve věku od 3 let. Do mateřských škol se nedostaly děti ve věku 2–3 let. Dle vyjádření školského odboru plán optimalizace město nemá a ani ho zatím nevytváří, přestože se o úbytku žáků v budoucnu mluví. Zatím ale úbytek žáků školy nepocítují. Novela zákona o volbě rodičovského příspěvku do 2 let věku dítěte spíše zvýší zájem o předškolní zařízení pro děti od 2 let. Odbor školství s touto cestou vývoje sice nesouhlasí, ale není v tuto chvíli příliš motivován k vyhledávání dětí předškolního věku ze sociálně znevýhodněného prostředí, pro které by mateřská škola byla vhodnější než pro děti mladší 3 let.

Přijímání dětí do mateřských škol a kritéria přijetí

Ředitelky mateřských škol v Chrudimi rozhodují o přijetí dítěte do školy v rámci zákona, více či méně ve vzájemné shodě a pod metodickým vedením krajského školského odboru, který se řídí doporučením veřejného ochránce práv k naplňování práva na rovné zacházení v přístupu k předškolnímu vzdělávání. Odbor školství města Chrudim s doporučením veřejného ochránce práv nesouhlasí, nicméně řídí se doporučením krajského školského odboru, který nemá zájem o to být v rozporu s doporučením ombudsmana, a čelit tak soudním sporům se zákonnými zástupci dětí. Kritéria přijetí se pak škola od školy drobně liší. Mateřské školy ve městě Chrudim nejsou spádové.

Příklad kritérií na největší mateřské škole ve městě – MŠ Na Valech:

- dítě v posledním roce před zahájením povinné školní docházky – 10 bodů
- trvalý pobyt dítěte na území města Chrudim – 10 bodů
- dítě, jehož sourozenec je zapsán ve školním roce 2013/2014 k docházce do téže MŠ – 2 body
- dítě, které je přihlášeno ke každodenní celodenní docházce – 2 body
- zdravotní znevýhodnění zákonných zástupců – 2 body
- trvalý pobyt v obci, která má s městem Chrudim uzavřenou smlouvu – 2 body

Děti ze sociálně vyloučeného prostředí do mateřských škol ve městě prakticky nechodí. Spolupráce terénních sociálních služeb a mateřských škol je minimální – pouze při aktivitě ze strany sociální služby, která pracuje s rodinou v místě, kde dítě dochází do mateřské školy a vyskytují se nějaké problémy. Koncepte spolupráce předškolních zařízení a terénních sociálních služeb neexistuje. Některé mateřské školy ve městě jsou inkluzivnímu vzdělávání otevřené, vnímají však přílišnou náročnost administrativy u inkluzivních opatření, uvítali by i větší pomoc ze stran terénních sociálních služeb. Snaží se všechny vzniklé

problémy řešit po svém a v rámci svých možností, což je vyčerpává a vede k dojmu, že se jim jejich podpůrné kroky směrem k rodinám nevyplácí. Jiné mateřské školy se problematikou sociálně znevýhodněných dětí nezabývají a ani nechťejí, protože mají stále dost dětí a další děti od 2 do 3 let čekající na přijetí. Vedení místních mateřských škol je většinou názoru, že rodina sociálně znevýhodněného dítěte má možnost svého potomka do školky umístit, pokud o to projeví zájem. Rodiny tak prý však nečiní. Zřizovatel také nemá zájem na tom, aby se zvyšovaly počty žádostí o odpuštění školného z ekonomických důvodů.

Situace s poskytováním předškolního vzdělávání dětem ze sociálně znevýhodněného prostředí je ve městě celkově nepřehledná, vytváří bariéry mezi školou a rodinou, chybí v ní prostor pro vyjasnění si vzájemných potřeb. Na rodiče jsou kladeny vysoké požadavky finanční i kompetenční bez možnosti či ochoty mateřské školy jim pomoci. Školné v běžné mateřské škole v Chrudimi stojí 430,- Kč měsíčně a celodenní stravné dalších přibližně 660 Kč (33 Kč na den). V mateřských školách se však objevují i další finanční požadavky na rodiče (např. placené zájmové aktivity či pravidelné nákupy hygienických potřeb).

Přípravné ročníky

Přípravné ročníky na území města ani ve správním obvodu Chrudimi neexistují. Na území celého Pardubického kraje je pak pouze 5 přípravných ročníků při základních školách, z toho některé na praktických či speciálních školách. Dle vyjádření školského odboru Pardubického kraje je zřízení přípravného ročníku administrativně náročné a škola, která chce ročník zřídit, ho musí také naplnit do žádané kapacity, což je obtížné. Stejně obtížné je pro mateřskou školu dosáhnout na prostředky na asistenta pedagoga.

Finanční podpora rodin

Finanční podpora rodin je vždy řešena individuálně. Ředitelka mateřské školy, terénní sociální služba či přímo OSPOD doporučí a většinou i podá žádost na úřad práce o odpuštění školného. Problematické je ale placení stravy a dalších potřeb, které se dle vyjádření ředitelů odpustit nedá. Zástupci mateřských škol a úřadů se domnívají, že částka na stravu je tak minimální a navíc rodiny pobírají sociální dávky, že nerozumí tomu, proč rodiny neplatí. Jedna školka blízko vyloučené lokality je dle svých slov ochotna poskytovat za úplaty pouze svačinu a oběd dětem neposkytovat, ale i tak dochází k neplacení či ukončení docházky. Obecně panuje názor, že právě platby v mateřských školách jsou příčinou neúspěchu při zařazování dětí do škol. Způsob financování školství ovlivňuje jeho kvalitu tím způsobem, že školám nedává velký prostor pro individuální přístup k dítěti ani jeho rodině. Pro zřizovatele škol je důležité ekonomické hledisko fungování školy, což je v mnoha případech bariérou při hledání cest k inkluzi a prosociálních řešení při začleňování dětí.

Popis plánování

V červenci roku 2013 byl v Chrudimi zahájen projekt „Pojďte do školky!“, který zde realizovalo občanské sdružení Amalthea spolu s obecně prospěšnou společností Člověk v tísni a dalšími partnerskými organizacemi z celé České republiky. Hlavním cílem tohoto projektu bylo iniciovat změnu stávající praxe v předškolním vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí pomocí vzájemně se doplňujících aktivit. Všechny aktivity byly vzájemně provázané a pomáhaly upozornit na důležitost významu předškolního vzdělávání těchto dětí, kterému ve městě není z mnoha různých důvodů věnováno příliš pozornosti.

Kurzy pro pedagogy mateřských škol

V rámci projektu v Pardubickém kraji proběhlo devět dvoudenních vzdělávacích kurzů určených pedagogickým pracovníkům mateřských škol, které byly zaměřeny na vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Cílem vzdělávacích kurzů bylo učitelům představit alternativní formy práce s dětmi zaměřené na individuální přístup a práci se skupinou. Představené metody a formy práce mohou pedagogům usnadnit práci s dětmi, které mají různé specifické problémy (např. nemluví česky nebo mluví etnolektem, mají odlišné sociální návyky, vyrůstají v nepodnětném rodinném prostředí, jsou hyperaktivní, mentálně hendikepované či mají zdravotní překážky a mnohdy se pak stávají tzv. „problémovými“). Kurzů se zúčastnilo přes 200 pedagogických pracovníků z celého kraje a všechny byly velmi pozitivně hodnoceny. Pedagogové by ovšem uvítali další metodickou podporu při aplikaci nových metod a forem do výuky.

V rámci projektu také proběhly tři projekce dokumentárního filmu „Všichni spolu“, který představuje školu v Berg Fidelu, čtvrti německého Münsteru, kde se spolu čtyři roky vzdělávají děti bez rozdílu věku, rasy nebo handicapu. Po projekci probíhaly diskuze o přínosech inkluzivního vzdělávání s pozvanými odborníky.

Předškolní klub Amálka

Díky projektu „Pojďte do školky!“ funguje v Chrudimi od září roku 2013 předškolní klub Amálka, který je určen předškolním dětem ve věku 3 až 6 let z málo podnětného rodinného prostředí, které z různých důvodů nenavštěvují běžné mateřské školy a v budoucnu zahajují školní docházku s řadou handicapů (např. neumí malovat, vystříhat, neznají barvy). Často jsou potom vyloučené z kolektivu a z důvodu nedostatečných podnětů v předškolním věku nezvládají učivo běžné základní školy. Proto bylo hlavním cílem klubu připravit děti na vstup na běžnou základní školu nebo na přestup do klasické mateřské školy.

Od září roku 2013 v Chrudimi funguje Předškolní klub Amálka, který je určen předškolním dětem ve věku 3 až 6 let.

Klub mohly děti navštěvovat čtyři dny v týdnu, vždy od úterý do pátku v době od osmi do dvanácti hodin. Kromě samotné práce s dětmi v předškolním klubu probíhala i pravidelná spolupráce s jejich rodiči. Pracovníci klubu docházeli do rodin a individuálně pracovali s rodiči i dětmi. U rodičů se snažili rozvíjet především jejich kompetence a dovednosti při práci s dětmi (např. jak se s dětmi učit, jak podporovat rozvoj jejich schopností a dovedností). Během konzultací rodičům poskytovali podporu a pomoc i v dalších oblastech týkajících se výchovy a vzdělávání dítěte (např. zápisy do mateřských a základních škol, návštěvy pedagogicko-psychologických poraden).

Podpora úzké spolupráce školy s poskytovateli sociálně aktivizačních služeb

Další důležitou součástí projektu byla podpora úzké spolupráce škol s poskytovateli sociálně aktivizačních služeb, jejímž cílem bylo propojení sociálních a vzdělávacích služeb a nastavení systému včasné péče o děti, které jsou ohroženy budoucím školním selháváním.

V této aktivitě byl nejprve vytvořen **adresář s kontakty na důležité aktéry věnující se problematice předškolního vzdělávání** ve městě Chrudimi a jejím blízkém okolí, a to včetně Krajského úřadu Pardubického kraje. S předem vytípanými respondenty z této cílové skupiny byly následně provedeny rozhovory zaměřené na získání informací pro analýzu stavu předškolního vzdělávání se zřetelem na děti ze sociálně znevýhodněného

prostředí. Dále následovalo studium relevantních dokumentů, na základě čehož byla vytvořena **Případová studie předškolního vzdělávání v Chrudimi**. Tato studie obsahuje informace týkající se charakteristiky města, jeho organizace, fungování institucí zaměřených na oblast školství, jsou zde popsány sociálně vyloučené lokality a situace v předškolním vzdělávání ve městě. Součástí je také popis strategického vzdělávacího plánu města, demografický vývoj a doporučení na změny v systému předškolního vzdělávání.

Během realizace projektu se práce soustředila i na **monitorování cílových skupin, jejich seznamování s aktivitami projektu a informování o významu předškolního vzdělávání dětí ohrožených budoucím školním neúspěchem**. Jako první se uskutečnilo úvodní setkání respondentů na Dni otevřených dveří v Předškolním klubu Amálka, které mělo za cíl zjistit zájem o spolupráci a podrobně představit jeho činnost všem zainteresovaným osobám. Dne otevřených dveří se zúčastnilo celkem patnáct zástupců z Městského úřadu města Chrudim, z odboru školství Pardubického kraje či místní mateřské školy.

Karty potřeb a opatření tvoří plánovací kostru a základ pro vyjednávání s místními aktéry působícími v oblasti předškolního vzdělávání o změnách v systému, které v současné době probíhají.

Aktivita byla prezentována i na poradě ředitelů mateřských škol Pardubického kraje, kterou pořádal Krajský úřad Pardubického kraje. Zástupci neziskové organizace Amatea o. s. se zúčastnili platformy Centra na podporu integrace cizinců pro Pardubický kraj a kolokvia k pilotním kurzům pro cizince z třetích zemí s cílem získání informací o integračních procesech v kraji. Na setkání zástupců škol s pracovníky Odboru sociálních věcí Městského úřadu v Chrudimi a neziskových organizací vystoupili s příspěvkem zaměřeným na téma Předškolní klub Amálka a význam předškolního vzdělávání u sociálně znevýhodněných dětí. Cílem této akce bylo nastavit vzájemnou spolupráci mezi orgány sociálně právní ochrany dětí a školami.

Mimo výše zmíněné aktivity soustavně probíhaly **pracovní schůzky** se zástupci mateřských a základních škol, nestátních neziskových organizací zaměřených na práci s rodinami a dětmi, s pedagogicko-psychologickou poradnou a dalšími organizacemi za účelem zjistit potřeby všech subjektů zainteresovaných v této problematice, zjistit jejich zájem o spolupráci a zkušenosti s prací se skupinou sociálně znevýhodněných dětí a jejich rodičů.

Informace získané ze všech výše zmíněných aktivit, vypracovaných případových studií byly následně využity ke zpracování **Karet potřeb a opatření**, které by měly sloužit ke zlepšení dostupnosti předškolního vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí ve městě

Chrudim. Karty jsou zaměřené na podporu systémové komunikace ve městě, na sběr dat o počtu dětí nezapojených do předškolního vzdělávání, na možnosti většího zapojení rodičů a dětí do předškolního vzdělávání, na dodatečné vzdělávací příležitosti pro děti ohrožené školním neúspěchem a na možnosti získávání finančních prostředků na podporu inkluzivního vzdělávání ve městě. Tyto karty tvoří plánovací kostru a základ pro **vyjednávání s místními aktéry působícími v oblasti předškolního vzdělávání o změnách v systému**, které v současné době probíhají.

Co se v Chrudimi za dobu realizace projektu podařilo:

- Informovat důležité aktéry ve městě o problematice předškolní přípravy sociálně znevýhodněných dětí, zprostředkování jiného pohledu na situaci.
- Zasiťovat nestátní neziskové organizace věnující se předškolnímu vzdělávání či podporující ohrožené rodiny s dětmi (předávání si důležitých informací o klientech, informování o kapacitě svých služeb, vzájemné doporučování klientů).
- Zasiťovat nově vzniklý Předškolní klub Amálka s místními mateřskými školami, základními školami a s pedagogicko-psychologickou poradnou.
- Zavést pravidelné adaptační dny dětí z Předškolního klubu Amálka ve třech místních mateřských školách.
- Informovat rodiče dětí navštěvující Předškolní klub Amálka o významu předškolního vzdělávání a motivovat je k zapsání dětí do mateřských škol či na běžné základní školy.
- Pomocí vzdělávacích kurzů podpořit některé pedagogy místních mateřských škol v jejich práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Spolupracovat s rodiči a dětmi i po odchodu do mateřských či základních škol a nadále jim pomáhat s řešením problémů týkajících se vzdělávání.

Karty potřeb a opatření

Na následujících stránkách naleznete několik kapitol, které se skládají z tzv. „karet potřeb a opatření“. Karty vznikaly v průběhu realizace projektu „Pojďte do školky!“ pro potřebu tvorby konkrétních návrhů, jaké aktivity může v dalších letech město realizovat se záměrem zpřístupnit systém předškolního vzdělávání co největšímu počtu dětí. V první fázi plánování bylo určeno pět významných faktorů, které systém předškolního vzdělávání ovlivňují ve všech městech a obcích.

Pro přehlednost jednotlivých návrhů pro konkrétní města pak byl zvolen formát těchto karet potřeb, ve kterých jsou stručně u každého z pěti faktorů identifikovány základní potřeby, popsána současná situace ve městě a vize, čeho má být dosaženo. Na karty potřeb pak navazují karty popisující opatření, v nichž jsou navrhovány konkrétní činnosti vedoucí k určeným cílům, postupy, realizátoři aktivit.

Karty potřeb a opatření se věnují těmto pěti faktorům ovlivňujícím situaci v předškolním vzdělávání:

- **systémová komunikace** – věnuje se zapojení jednotlivých aktérů do komunikace a výměny informací
- **sběr dat** – navrhuje způsob, jak zjistit alespoň přibližný počet dětí, které vypadávají ze systému předškolní výchovy
- **spolupráce s rodiči a dětmi** – apeluje na zapojení rodičů, kteří tvoří důležitou součást předškolní výchovy
- **dodatečné vzdělávací příležitosti** – popisuje, jak je možné využívat dalších alternativních zařízení, která poskytují dětem předškolní přípravu v případě, že tyto děti nenavštěvují běžnou mateřskou školu či přípravný ročník
- **fundraising a projektové poradenství** – věnuje se možnostem získávání financí, které by bylo možné investovat do posílení předškolní výchovy

Všechna tato navrhovaná opatření by mohla do budoucna sloužit jako inspirace při snaze zapojit do předškolního vzdělávání i ty děti, které na něj v současnosti nedosáhnou. Navrhovaná doporučení, s výjimkou „fundraisingu a projektového poradenství“, nejsou finančně náročná a vychází zejména z osobní aktivity místních významných aktérů (odbor školství, odbor sociálních věcí, vedení základních a mateřských škol, lokálních neziskových organizací, psychologicko-pedagogické poradny apod.).

Systémová komunikace

Systémovou komunikací rozumíme proces, který je založen na řízené a pravidelné komunikaci mezi zástupci zřizovatelů škol (školských odborů, sociálního odboru), vedením mateřských a základních škol a nestátních neziskových organizací. Cílem je zajistit spolupráci všech, kteří jsou v daném městě aktéry vzdělávacího procesu a výsledkem této spolupráce by mělo být jednak vytváření dlouhodobé koncepce vzdělávání daného města či obce, jednak zaměření se na řešení aktuálních problémů, zejména s ohledem na realizaci opatření napomáhajících k podpoře vzdělávání u dětí a to jak předškolního, tak školního věku.

Pro potřeby tohoto materiálu hovoříme zejména o vzdělávání předškolním. Cílem aktivit navrhované platformy proto bude zejména včasné vyhledávání dětí, které podporu v předškolním věku budou potřebovat a průběžná podpora a dohled nad realizací opatření, která situaci v předškolním vzdělávání v Chrudimi řeší.

Potřeby

- Systémová komunikace ohledně problematiky předškolního vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí. Zlepšení vzájemné komunikace institucí o předškolním vzdělávání ohrožených dětí a nastavení pravidelné výměny informací.
- Vznik platformy pro pravidelné setkávání skupiny zainteresovaných odborníků napříč resorty s cílem: diskuse spojujících témat, konsensus a domluva na způsobu řešení – pojmenování problémů, rozdělení kompetencí, stanovení úkolů.
- Kooperace různých aktérů s cílem podpořit práci s rodinami a dětmi týkající se vstupu do mateřských škol, sdílení dobré praxe.
- Problém existence dětí ohrožených znevýhodňujícím prostředím se vezme jako reálný fakt a začne se řešit na systémové úrovni.

Současný stav

V Chrudimi je tematika vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem (zejména dětí se sociálním znevýhodněním) probírána jen okrajově, a to v případech nutnosti řešení aktuálně vzniklých situací. Oblast vzdělávání těchto dětí není nijak ošetřena a není vytvořena platforma pro systémovou komunikaci napříč odbory a institucemi, kterých se tato problematika týká – sociální odbor, školský odbor, mateřské školy, základní školy, PPP, NNO.

Cílový stav

Existuje funkční a trvalá platforma systémové komunikace mezi odbory města, mateřskými školami, základními školami, NNO, PPP, která se zabývá otázkou předškolního vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí a pravidelně se setkává.

Akce pro zavedení

- Existuje pracovní skupina, která bude pracovat na otázce předškolního vzdělávání ohrožených dětí.
- Určit místo setkávání, frekvenci, vytvořit plán práce skupiny. Pojmenovat hlavní problémy, cíle, vytvoření strategie.
- Zřizovatel je ztotožněn s navrženými cíli a podporuje jejich zavádění do praxe.

**Priorita,
termíny,
harmonogram**

Jednotlivé tematické oblasti pro práci skupiny:

- Návrhy na získávání informací o aktuální situaci ve městě v oblasti vzdělávání cílové skupiny (počty ohrožených dětí, potřeby a bariéry pro vzdělávání na straně rodičů těchto dětí, ...).
- Návrhy podpůrných opatření zaměřených na děti a jejich rodiny.
- Způsoby motivace k předškolnímu vzdělávání v rodinách dětí.

Praktickým výstupem návrhů vzniklých v pracovní skupině bude koncepce, která se stane praktickým průvodcem pro všechny zainteresované a která se zaměří na podmínky a situaci v Chrudimi.

Pravidelná setkávání meziresortní skupiny odborníků na oblast předškolního vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí.

Cíle činnosti

Ve městě probíhá diskuse spojujících témat, je zde konsensus na způsobech řešení, rozdělení úkolů a kompetencí. Je vytvořena koncepce systematické a udržitelné podpory předškolního vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem. Probíhá společná práce na rozvoji a modernizaci školství v Chrudimi s důrazem na posílení „proinkluzivního“ vzdělávání v obci.

Kroky k naplnění cíle

- Oslovení klíčových aktérů pro vstup do skupiny.
- Vymezení cílů, činnosti skupiny, pravidel pro společná setkávání, způsobů komunikace a předávání informací.
- Aktivní účast zainteresovaných institucí na činnosti skupiny.
- Efektivní vedení schůzek – dodržení naplánovaného programu a stanovených úkolů.
- Vytvořit body k naplnění hlavního cíle pracovní skupiny.
- Dodržení plnění úkolů, naplňování smyslu setkání.
- Pravidelné hodnocení efektivity činnosti skupiny, řízení rizik.

Intervence k zajištění činnosti

Určení termínů jednání, rezervace místa, rozeslání pozvánek, vytvoření zápisů z jednání skupiny se zaznamenáním úkolů, stanovení si priorit a úkolů do příštího jednání, kontrola plnění úkolů na začátku následujícího setkání. Sledování plnění stanovených činností.

Zahájení činnosti

Jednání o ustanovení pracovní skupiny probíhají již od roku 2013 a po zjišťování zájmu jednotlivých aktérů o problematiku se stanovil termín zahájení činnosti pracovní skupiny na podzim 2015.

Harmonogram

- zavést setkávání „vzdělávací“ pracovní skupiny v pravidelných intervalech (cca každé 3 měsíce), vytvořit harmonogram setkávání – podzim 2015.
- přinášet na pracovní skupinu aktuální témata v oblasti vzdělávání – od podzimu 2015 průběžně.
- vznik plánu na podporu předškolního vzdělávání ohrožených dětí v Chrudimi – léto 2016.

Doporučená zodpovědná osoba	Pracovník odboru školství
Na činnosti spolupracuje	Zástupci školského a sociálního odboru, zástupci mateřských a základních škol, PPP, NNO.
Počty osob, kterých se opatření týká	Bude kvantifikováno v rámci jednání skupiny. Dostupná jsou data především z místních NNO (Centrum J. J. Pestalozziho, o.p.s., Amalthea o. s., Šance pro Tebe, o. s., Sopre CR, o.p.s.).
Předpokládaný rozpočet na činnost	• zajištění prostor pro setkávání • tisk materiálů na jednání členů pracovní skupiny
Předpokládaná rizika/ Problémová místa	• Udržení motivace členů skupiny účastnit se setkání – práce ve skupině není finančně honorována. • Četnost setkávání a dodržení stanoveného termínu – možnost účasti členů skupiny na jednání vzhledem k jiným pracovním povinnostem. • Efektivní způsoby komunikace v rámci jednání skupiny, řízení setkání – problém udržení věcné úrovně debaty. • Schopnost a ochota členů pracovní skupiny vzájemně kooperovat. • Udržitelnost hlavní myšlenky setkávání. • Důvěra mezi institucemi, ochota k setkávání a sdílení informací.
Způsoby hodnocení kvality/ efektivity	• Daří se plnit stanovené cíle, z práce skupiny jsou konkrétní výstupy a naplánované kroky, jsou stanoveny konkrétní zodpovědnosti v daném čase. • Zadané úkoly jsou průběžně vyhodnocovány v rámci následujícího setkání. • Skupina se schází pravidelně a členové se schůzek osobně účastní, případně vyšlou na jednání svého zástupce. • Členové skupiny jsou schopni navázat mezi sebou spolupráci a vzájemně kooperovat.

Sběr dat

Pokud dítě nenastoupí včas do předškolního vzdělávání, může ho to později limitovat při nástupu do první třídy základní školy. Tato skutečnost má za následek jeho pomalé zapojení se do systému primárního vzdělávání a zároveň může vést k jeho vyčlenění z třídního kolektivu. Týká se to především dětí ze sociálně slabých rodin a dětí, které vyrůstají v nepodnětném prostředí. Naším cílem je především zmapování počtu dětí, které se nedostanou do systému předškolního vzdělávání a nejsou tak připraveny na vstup do základní školy, dále zjištění důvodů, proč se předškolního vzdělávání neúčastní a vytvoření opatření, abychom těmto pozdějším problémům v našem městě předešli. Děti se speciálními vzdělávacími potřebami jsou nejvíce ohroženy školním selháním, proto je naší prioritou právě včasná péče a podpora jejich vzdělávání a osobního rozvoje.

Potřeby

Město Chrudim potřebuje mít přehled a aktuální informace o skutečném počtu dětí, které vypadávají ze systému předškolního vzdělávání, o rizikových skupinách z hlediska vysoké míry pravděpodobnosti budoucího školního neúspěchu (např. rizikové chování rodin, slabé sociální a vzdělanostní zázemí rodičů, starší sourozenci již jsou na ZŠ praktické či speciální).

Město Chrudim potřebuje aktuální data pro možnost včasné intervence a pro nastavení kapacity možných preventivních opatření. Potřebuje získat ke kooperaci na sběru dat další instituce, které spolupracují s cílovou skupinou a mohou tato data poskytnout.

Je potřeba získat přehled o:

- počtech dětí v předškolním vzdělávání, které jsou ohroženy školním neúspěchem
- o počtech dětí, které nenastoupí do žádné mateřské školy
- o počtech dětí, které předčasně ukončí vzdělávání v mateřské škole
- o počtech dětí, které jsou neúspěšné při zápisu do základní školy

Současný stav

Data v současné době k dispozici nejsou. Neexistuje jejich systematický sběr. Rizikové skupiny nejsou včas monitorovány a cíleně vyhledávány.

Cílový stav

Sběr dat je prováděn systematicky a v pravidelné periodicitě, výstupy jsou průběžně vyhodnocovány a dány k dispozici všem zainteresovaným subjektům.

Získané informace město využívá se záměrem snížit počet dětí ohrožených školním neúspěchem. Díky spolupráci odboru školství s lokálními neziskovými organizacemi, mateřskými a základními školami se počet dětí nezařazených do žádné formy předškolního vzdělávání v Chrudimi postupně snižuje.

Akce pro zavedení

- Rozšířit pravidelně sbíraná data od základních a mateřských škol o data potřebná pro výpočet počtu dětí nezapojených do předškolního vzdělávání v Chrudimi.
- Jednat se soukromými školami a požádat je o zasílání informací o naplněnosti jejich zařízení a věkové struktuře dětí.

Akce pro zavedení

- Stanovit na odboru školství osobu odpovědnou za zpracování dat a následnou aktualizaci údajů.
- Pro upřesnění a získávání dat spolupracovat i s dalšími relevantními partnery (ÚP, OSPOD, NNO, ČSÚ, pediatrii).
- Vnímat získaná data jako podklad, jehož je možné využít ve snaze snížit počet dětí nezapojených do předškolního vzdělávání v Chrudimi (např. jako součást situačních analýz do projektů, argument k posílení terénní práce odboru sociálních věcí i lokálních NNO před zápisy do mateřských škol, dokument umožňující srovnání naplněnosti předškolních zařízení a věkové struktury dětí, které do nich docházejí s věkovou strukturou dětí nedocházejících do žádného předškolního zařízení apod.).

Harmonogram

- Doplnit data, jež odbor školství od mateřských a základních škol pravidelně dostává, o věkovou strukturu dětí navštěvujících tato zařízení – podzim 2015.
- Oslovit ředitele a ředitelky soukromých mateřských a základních škol s prosbou o zaslání těchto dat, vysvětlení důvodu – podzim 2015.
- Oslovit další relevantní partnery s prosbou o zaslání těchto dat, vysvětlení důvodu – podzim 2015.
- Zpracovat výchozí odborný odhad dětí nezapojených do předškolního vzdělávání – zima 2015.
- Posílit terénní práci před zápisem do mateřských škol zejména v sociálně ohrožených lokalitách – zima 2015.

Vytvoření systému sběru dat a jeho zavedení do praxe

Cíle činnosti

Prostřednictvím odboru školství probíhá systematický sběr dat o dětech předškolního věku a jejich docházce do MŠ – město má k dispozici vstupní data o počtu dětí a místech jejich výskytu.

- Sběr dat je zaměřen na počet dětí předškolního věku ze sociálně znevýhodněných rodin a je vytvořena strategie jejich začlenění do předškolní výchovy.
- Jsou zavedeny kroky k automatizaci a časové udržitelnosti této aktivity.
- Je zjištěn rozsah potřebných podpůrných opatření, realizují se preventivní a podpůrná opatření k včasnému nástupu rizikových skupin do předškolního vzdělávání.

Kroky k naplnění cíle

Sběr základních dat – oddělení školství

- shromáždit data o aktuální kapacitě míst ve všech MŠ a aktuálním počtu dětí ve věku 3–5 let od odboru evidence obyvatel
- shromáždit data ze zápisů do MŠ (kolik dětí se do MŠ přihlásilo, kolik jich nebylo přijato)
- shromáždit informace ze ZŠ o nejvíce ohrožených dětech (dětí s odkladem školní docházky a děti, které se nedostavily k zápisu)
- průběžně evidovat data od MŠ (počty dětí, které jsou v daném měsíci osvobozeny od plateb školného kvůli hmotné nouzi)
- shromáždit data od ZŠ (počty dětí, které nedocházely do žádného předškolního zařízení, z jakého důvodu, data o vzdělání a zaměstnání rodičů)

Sběr přehledových dat – oddělení školství

- statistické údaje poskytnuté krajským úřadem a ČSÚ
- od ÚP – zjištění počtu rodin s dětmi ve věku 3–5 let, kterým jsou vypláceny dávky hmotné nouze (např. doplatek na bydlení) v režimu tzv. případů hodných zvláštního zřetele
- sběr dat od pediatriů
- reálný počet dětí předškolního věku v Chrudimi, v rámci preventivních prohlídek ve 3 a v 5 letech věku zjistit, zda se dítě účastní předškolního vzdělávání

Analýza dat, jejich vyhodnocení a seznámení s relevantními aktéry (MŠ, ZŠ, NNO, školský a sociální odbor).

Intervence k zajištění činnosti

Pověřit referenta oddělení školství činnostmi souvisejícími se sběrem relevantních datových údajů od relevantních subjektů.

Referent data shromažďuje ve stanovené struktuře a četnosti, zpracovává analýzu a předává je k využití relevantním subjektům, kteří poskytnou včasnou péči a podporu ohroženým dětem.

Harmonogram

Sběr dat je prováděn **pravidelně, systematicky a každoročně**:

- leden – informace o aktuální kapacitě míst v MŠ, informace z evidence obyvatelstva – počet dětí, které dosáhnou věku 3 let
- únor – informace o dětech s odkladem povinné školní docházky a o dětech, které se k zápisu do ZŠ nedostavily
- duben – informace ze zápisů z MŠ – kolik dětí nebylo přijato, kolik na zápisy nepřišlo – jak jim dát podporu a kolik bude stát
- září/říjen – informace o dětech, které nenastoupily do ZŠ

Průběžně:

- evidence dětí, které jsou v MŠ osvobozeny od placení školného z důvodů hmotné nouze rodiny
- počty dětí v ZŠ, které nedocházely do žádného předškolního zařízení a důvody tohoto stavu
- data od pediatriů – v rámci preventivních prohlídek ve 3 a v 5 letech evidovat, zda se dítě účastní předškolního vzdělávání

Doporučená zodpovědná osoba

Pověřený referent oddělení školství

Na činnosti spolupracuje

Školský a sociální odbor, ÚP, NNO, ředitelé ZŠ a MŠ, pediatrii

Počty osob, kterých se opatření týká

Všechny rodiny s dětmi ve věku 3–6 let

Předpokládaný rozpočet

Činnost pověřeného referenta oddělení školství v rámci jeho pracovního úvazku, navýšení odměn v rámci osobního hodnocení.

Předpokládaná rizika

- ochota institucí shromažďovat a sdílet potřebná data
- kapacita pověřených pracovníků, časová náročnost
- ochota institucí vzájemně spolupracovat a v určené termíny požadovaná data předávat oddělení školství
- zkreslená (neúplná) data, časová náročnost jejich sběru a analýzy

Způsoby hodnocení kvality

Získání všech potřebných dat, navržení vhodných opatření a z nich vyplývající počet začleněných dětí do předškolního vzdělávání.

Spolupráce s rodiči a dětmi

Předškolní vzdělávání je jedním z hlavních předpokladů pro úspěšné zvládnutí především počátečních fází primárního vzdělávání, hlavně pak u dětí ohrožených školním neúspěchem. Právě péče o tyto děti na poli předškolního vzdělávání má v Chrudimi svoje rezervy. Ačkoli zde existují kromě mateřských škol také další alternativy (např. předškolní kluby neziskových organizací), tak velká část ohrožených dětí žádné předškolní zařízení nenavštěvuje. Je proto důležité se touto oblastí velmi intenzivně zabývat a zaměřit se především na motivaci a podporu rodin v oblasti předškolního vzdělávání.

Potřeby

- Jednou z nejdůležitějších potřeb je navrhnutí, příprava a realizace takových aktivit, které povedou k systémové motivaci a podpoře rodin v oblasti předškolního vzdělávání. Jde zejména o rodiny, kde by děti mohly být ohroženy školním neúspěchem. Je vhodné, aby se na přípravě těchto nástrojů podíleli zástupci všech relevantních institucí v oblasti vzdělávání, přičemž garantem by bylo město Chrudim.
- Zachovat a rozšířit adaptační dny dětí z předškolních klubů v místních mateřských školách – např. po vzoru adaptačních dnů dětí z Předškolního klubu Amálka ve třech místních mateřských školách, které se za dobu realizace projektu osvědčily.
- Analyzovat potřeby ohrožených dětí a pomáhat vytvářet předpoklady pro fungující síť odborných služeb, ale také služeb podporujících samotné pedagogy a vedení mateřských škol. Zároveň je potřeba vyřešit způsob, jakým budou mateřským školám nahrazeny ztráty způsobené přijetím dětí, které ze zákona nemusí platit školné.
- Vybudovat a provozovat funkční systém podpory pro děti s odkladem školní docházky.

Současný stav

V současné době navštěvuje mateřské školy v Chrudimi jen minimum ohrožených dětí. Je tomu tak z důvodu překážek na straně institucí (nepřipravenost na vzdělávání ohrožených dětí, úplata za předškolní vzdělávání, úplata za školní stravování, negativní zkušenosti některých ředitelek MŠ plynoucí z docházky „romských“ dětí, obavy, aby nevznikla „romská školka“), ale i na straně rodičů (pasivita rodičů, nezáměr rodičů o vzdělávání dětí v hlavním vzdělávacím proudu, finanční situace rodin, rodiče se dostatečně neorientují nebo neznají problematiku předškolního vzdělávání – jak probíhají zápisy, platby apod., krizové stavy rodin – jeden z rodičů ve výkonu trestu, děti v náhradní péči, ohrožení sociálně patologickými jevy, nedostatečná spolupráce se stávajícími institucemi, problémy s dopravou dětí do MŠ).

Rodiče se o zápisech do mateřských škol zpravidla dozvídají z internetových stránek mateřských škol, přímo v mateřské škole či z Chrudimského zpravodaje. V některých případech informuje o zápisu do mateřské školy také pracovnice odboru sociálních věcí. Informováním rodičů o zápisech do mateřských škol se zabývají také některé lokální NNO.

V Chrudimi není zřízen přípravný ročník u žádné ze základních škol a není systémově zajištěna péče o děti s odkladem povinné školní docházky.

Současný stav

V Chrudimi v současné době fungují tři předškolní kluby pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí, které připravují děti na vstup do základních škol. Ve městě fungují různé služby, které mají včas reagovat na potřeby ohrožených dětí ve vzdělávání a je vytvořen katalog vybraných organizací působících v sociální oblasti. Existuje možnost odpuštění školného v mateřské škole v případě, že rodina žije z dávek hmotné nouze. Také je možné po dohodě s mateřskou školou dítě do školy přivést po snídani a odvést před obědem, díky čemuž je rodič povinen hradit pouze svačinu, ale tato možnost není v praxi příliš využívána.

Cílový stav

Zvyšuje se počet rodičů, kteří mají zájem o předškolní vzdělávání svých dětí, zároveň ubývá dětí, které neprojdou žádnou z forem předškolního vzdělávání. Hodnota předškolního vzdělávání díky průběžné komunikaci v očích rodičů narůstá. Město pravidelně komunikuje v rámci řešení problematiky předškolního vzdělávání se zástupci všech relevantních subjektů v oblasti vzdělávání, a to buď individuálně, nebo pomocí pravidelných setkání a ve spolupráci s partnery zpracovává a pravidelně aktualizuje nastavení systému cílené podpory pro rodiny, který zahrnuje:

- systém motivace a podpory rodin, kde by děti mohly být ohroženy školním neúspěchem v oblasti předškolního vzdělávání, jehož garantem je město Chrudim
- systém adaptačních nástrojů, které pomáhají všem rodičům v Chrudimi překonávat počáteční obtíže spojené s nástupem do MŠ
- funkční systém podpory pro děti s odkladem školní docházky

Město Chrudim aktivně analyzuje potřeby ohrožených dětí a pomáhá vytvářet předpoklady pro fungující síť odborných služeb.

Akce pro zavedení

- Vznik pracovní skupiny a společné hledání řešení konkrétních situací.
- Na úrovni všech zapojených aktérů existuje shoda o posílení intervence směrem k rodičům, o umožnění adaptačních aktivit.
- Aktivní práce s daty a plánování kapacit podpůrných služeb.

Priorita

Zapojení co největšího počtu dětí ve městě do předškolního vzdělávání.

Zvýšené informační aktivity směrem k rodičům

Cíle činnosti

Ve městě se realizují informační aktivity zaměřené na rodiče, které vedou k větší orientaci rodičů v systému předškolního vzdělávání a zároveň i k větší motivaci pro vzdělávání jejich dětí.

Opatření zabývající se větší informovaností o předškolním vzdělávání.

Informování zaměřené na zápisy v MŠ:

- informace o termínech zápisů do mateřských škol, potřebných dokumentech k zápisu, podmínkách a pozitivích předškolního vzdělávání

Informování o možnostech řešení finančních problémů spojených s docházkou do MŠ:

- možnosti při placení školného (odpuštění, snížení)
- informace o alternativních možnostech v rámci mateřských škol, např. docházka pouze dopoledne, hrazení stravného den předem apod.

Informování o dalších možnostech:

- informace o alternativních příležitostech, jakými mohou být předškolní kluby, přípravné ročníky apod.
- využívání dodatečných služeb (např. školní psycholog, mateřská centra, NNO)
- informace o specializovaných pedagogických pracovištích a konkrétních formách pomoci, kterou nabízejí (lze doplnit také např. o pomoc s domlouváním termínu návštěvy, zajištění doprovodu)

Informování rodičů o důležitosti předškolního vzdělávání a jejich roli při přípravě dětí na nástup do školy:

- využívání terénní práce pro pozitivní ovlivňování rodičů ohrožených dětí
- vytvořené vhodné přednášky, chvilky pro rodiče s cílem pozitivní motivace rodičů ke vzdělávání svých dětí

Cílový stav

Bude existovat systém motivace a dostatečné informovanosti rodičů o předškolním vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem v Chrudimi. Rodiče díky této včasné intervenci budou pozitivně hodnotit předškolní vzdělávání svých dětí a své děti budou umísťovat do předškolních zařízení.

Kroky k naplnění cíle

- příprava souboru aktivit zaměřených na zvyšování informačních aktivit směrem k rodičům v oblasti předškolního vzdělávání, na kterém se podílejí zástupci všech relevantních institucí
- intenzivní komunikace s rodinami, kterých se předškolní vzdělávání týká a s tím spojená motivace těchto rodin
- jednání se zástupci vedení města o jednotlivých aktivitách zaměřených na řešení problematiky předškolního vzdělávání
- zajištění koordinace jednotlivých aktivit

Intervence k zajištění činnosti

- Posílit spolupráci odboru školství, odboru sociálních věcí, mateřských škol a lokálních NNO cca 2 měsíce před termínem zápisu do mateřských škol.
- Vytvořit leták se základními informacemi k zápisu do mateřských škol.
- Dohodnout lokality, na něž se informační akce bude vztahovat
- Zesílit terénní práci v těchto lokalitách a intenzivně informovat rodiny o zápisech do mateřských škol a významu předškolního vzdělávání pro jejich děti.
- Založit systém informování rodičů – systémovou mapu. Kdy a kdo podává základní informace o předškolním vzdělávání (zápisy, školné, stravné, další služby a další alternativy ve vzdělávání).

Zahájení činnosti

Podzim 2015

Harmonogram

- vyjednávání s jednotlivými aktéry – podzim 2015
- vytvořit informační leták – leden 2016
- domluvit lokality, které budou do akce zahrnuty – leden 2016
- intenzivní informování rodin – únor až duben 2016

Doporučená zodpovědná osoba

Město určí osobu zodpovědnou za koordinaci jednotlivých aktivit, některé aktivity zajišťují přímo konkrétní instituce.

Na činnosti spolupracuje

Zástupci mateřských škol, školského odboru, nestátních neziskových organizací, školských poradenských zařízení, OSPOD a dalších relevantních aktérů.

**Počty osob,
kterých se
opatření týká**

Rodiče ohrožených dětí ve věku 3–7 let

**Předpokládaný
rozpočet na
činnost**

Opatření nevyžaduje žádnou významnou finanční podporu.

**Předpokládaná
rizika/
Problémová
místa**

- Neochota města Chrudim podílet se na řešení problematiky předškolního vzdělávání.
- Rodiče dětí z většinové společnosti budou proti vzdělávání svých dětí v jednom zařízení s dětmi ohroženými sociálním vyloučením.
- Malý zájem sociálně slabých rodin o umístění dětí do státních MŠ.
- Rodiny budou chtít své děti umisťovat pouze do předškolních klubů „mezi svoje“ a pokud nebude místo, budou zůstat doma.
- Nespolečenská participující organizací.

**Způsoby
hodnocení
kvality**

Zvýšení počtu dětí ohrožených školním neúspěchem v předškolních zařízeních v Chrudimi.

Adaptační aktivity

Cíle činnosti

Cílem aktivity je vytvoření funkčního systému adaptačních nástrojů, které pomáhají rodičům sociálně znevýhodněných dětí v Chrudimi překonávat počáteční obtíže spojené s nástupem do MŠ. Jedná se o aktivity, které přiblíží rodičům a jejich dětem prostředí mateřských škol a zároveň budou podporovat pedagogy a vedení školek při vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem a při komunikaci s rodinami těchto dětí (např. krátkodobé pobyty v tradiční MŠ). Tyto pobyty zároveň pomáhají dětem při zvykání na prostory MŠ a větší kolektiv. Pobyty pomáhají také lidem z většinové společnosti, kteří mají předsudky vůči našim klientům.

Mezi tyto aktivity patří:

- adaptační dny (jejich podpora a rozšíření do všech MŠ)
- doplnění adaptačních dnů o aktivity, jichž by se s dětmi účastnili také rodiče, např. společné výlety, besedy, workshopy
- dny otevřených dveří ve všech předškolních zařízeních
- podporné aktivity pro pedagogy a vedení MŠ, např. vzdělávání na téma komunikace s rodiči, práce s ohroženými dětmi

Na tyto aktivity by měla navazovat další opatření, která budou podporovat rodiče v průběhu docházky jejich dětí do MŠ, např. spolupráce se sociálními službami zaměřenými na podporu rodin, možnost docházet do MŠ pouze v dopoledních hodinách apod.

Kroky k naplnění cíle

Projednat navrhované opatření s vedením mateřských škol, NNO, prodiskutovat možnosti adaptačních aktivit.

Na základě spolupráce NNO a mateřských škol zavádět v MŠ tzv. adaptační aktivity (např. adaptační dny dětí ohrožených budoucím školním neúspěchem po vzoru spolupráce Předškolního klubu Amálka s MŠ Na Valech, MŠ Svatopluka Čecha a MŠ a ZŠ Na rovině), motivovat rodiče k účasti na dnech otevřených dveří v MŠ apod.

Ve spolupráci se zástupci jednotlivých institucí zpracovat materiál s popisem jednotlivých adaptačních nástrojů.

Jednat s vedením města o podpoře jednotlivých nástrojů.

Intervence k zajištění činnosti

Vytvoření personálních kapacit v rámci MěÚ Chrudim, které budou zodpovědné za realizaci jednotlivých opatření.

Jednání s odborem sociálních věcí, odborem školství, vedením MŠ, NNO.

Rozšiřování adaptačních pobytů do dalších MŠ.

Zahájení činnosti	Činnost již byla zahájena v rámci projektu „Pojďte do školky!“. Cílem je nadále spolupráci a adaptační pobyty rozvíjet.
Harmonogram	• jednání se zástupci odboru školství, odboru sociálních věcí, NNO, MŠ o možnostech adaptačních aktivit – léto 2015 • nastavit spolupráci mezi NNO a mateřskými školami s cílem rozšířit adaptační dny pro děti ohrožené budoucím školním neúspěchem – podzim 2015 • prostřednictvím TP a SAS místních NNO a terénních pracovníků města Chrudim motivovat rodiny s dětmi předškolního věku k účasti na adaptačních aktivitách mateřských škol a docházce do mateřských škol – zima 2015
Za činnost zodpovídá	Odbor školství a odbor sociálních věcí
Na činnosti spolupracuje	NNO, MŠ, odbor školství a odbor sociálních věcí
Počty osob, kterých se opatření týká	Data nejsou zjištěna.
Předpokládaný rozpočet na činnost	Navrhované opatření nevyžaduje výraznou finanční podporu.
Předpokládaná rizika	Neztotožnění se vedení města či mateřských škol s navrhovaným opatřením, nedostatečná kapacita TP a SAS v místních NNO k účasti na tomto opatření, nezáměr ze strany rodičů, odmítavý postoj rodičů ostatních dětí (nedůvěra).
Způsoby hodnocení kvality	• Zvýšení počtu ohrožených dětí v předškolních zařízeních • Děti se zapojují do adaptačních aktivit organizovaných v Chrudimi. • Fungující spolupráce zainteresovaných institucí v této oblasti.

Podpora podpůrných a odborných služeb

Cíle činnosti

Ve městě existují podpůrné a odborné služby, které reagují na potřeby ohrožených dětí a jejich rodičů, ale též na potřeby pedagogů a vedení mateřských škol či jiných předškolních zařízení. Mezi tyto aktivity lze zařadit např.:

- zajištění asistentů pedagoga v MŠ (např. i pomocí praxí studentů studujících předškolní výchovu a vzdělávání)
- zajištění odborných pedagogických pracovníků (psycholog, speciální pedagog v MŠ)
- zajištění vzdělávání pedagogů v oblastech práce s ohroženými dětmi
- možnosti využití jiných (v současné době neobvyklých) nástrojů, např. supervize, koučink, sdílení dobrých praxí, návštěvy jiných zařízení apod.
- zahájení užší spolupráce s dětskými lékaři v oblasti včasné péče a využití dostupných služeb při zajištění včasné péče (intervence OSPOD, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi)

Kroky k naplnění cíle

Pro přípravu a realizaci podpůrných a odborných služeb je potřeba zjistit potřeby:

- ohrožených dětí a jejich rodičů
- pedagogů a vedení mateřských škol ve vztahu k práci s ohroženými dětmi

Jednání s vedením města zaměřená na seznámení s těmito potřebami a možnosti jejich realizace (zajištění spolupráce jednotlivých subjektů, financování aktivit apod.). V návaznosti na tato jednání je potřeba podpořit realizaci jednotlivých aktivit, a to především v oblasti zajištění financí (podpora fundraisingu, financování z městského rozpočtu).

Intervence k zajištění činnosti

Jednání s vedením města směřující k vytvoření personálních kapacit v rámci MěÚ Chrudim, které budou zodpovědné za realizaci jednotlivých opatření.

Zahájení činnosti	Realizace náročnějších aktivit bude závislá na finančních prostředcích hrazených z ESF. Již od září 2015 je však možné zajistit personální kapacity na městě, které mohou začít s vedením škol jednat o jednotlivých aktivitách a zajišťovat podporu těchto aktivit.
Harmonogram	Školní rok 2015/2016: • jednání s dětskými lékaři a dalšími institucemi (OSPOD, NNO, ÚP, ...) zaměřené na nastavení systému včasné péče • příprava schématu podpůrných a odborných aktivit dle potřeb MŠ • zajištění finančních prostředků na realizaci jednotlivých aktivit
Doporučená zodpovědná osoba	Město určí osobu zodpovědnou za koordinaci jednotlivých aktivit, některé aktivity přímo zajišťují jednotlivé instituce.
Na činnosti spolupracuje	NNO, MŠ, odbor školství a odbor sociálních věcí, PPP, ÚP, pediatři
Počty osob, kterých se opatření týká	Děti ve věku 3–6 let z Chrudimi
Předpokládaný rozpočet na činnost	Dle typu jednotlivých aktivit
Předpokládaná rizika/Problémová místa	• neochota města či vedení MŠ realizovat jednotlivé aktivity • nedostatek finančních prostředků na realizaci jednotlivých aktivit • neochota pediatrů spolupracovat • zajištění nedostatečně kvalifikovaných osob, např. psychologů či speciálních pedagogů, supervizorů, asistentů pedagoga apod. • odborné služby spolu nedokáží dostatečně spolupracovat
Způsoby hodnocení kvality	Existuje funkční spolupráce odborných služeb v oblasti předškolního vzdělávání. Ve městě působí v MŠ odborní pracovníci – školní psycholog či speciální pedagog, v MŠ je dostatečný počet asistentů pedagoga. Vždy na konci školního roku proběhne hodnocení realizovaných aktivit. Toto hodnocení bude dělat pověřený pracovník města.

Zvýšená podpora dětí s odkladem školní docházky**Cíle činnosti**

Cílem opatření je podpora dětí, které dostaly odklad povinné školní docházky a doposud žádné předškolní vzdělávání neabsolvovaly (příp. jen po zanedbatelnou dobu). Tyto děti by měly mít zajištěné předškolní vzdělávání, aby se mohly dostatečně připravit na zahájení školní docházky.

Kroky k naplnění cíle

- Projednat opatření s vedením města, odborem školství a odborem sociálních věcí.
- Zorganizovat setkání zástupců odboru školství, odboru sociálních věcí, PPP, NNO, základních a mateřských škol a společně projednat, co se již pro „odkladové“ děti ve městě dělá, formou brainstormingu dojít k možnostem další podpory, vymezit si hranici motivace/represy vůči rodinám těchto dětí v případě nespolupráce tak, aby opatření nebylo kontraproduktivní a v neprospěch zmíněných dětí.
- Spolupráce s MŠ, především v oblasti zajištění kapacit pro odkladové děti.
- Spolupráce se ZŠ, především ve zřizování přípravných ročníků a možnosti docházky dětí s odkladem školní docházky do těchto přípravných ročníků.
- Spolupráce s PPP v oblasti zajištění kvalitního vyšetření a kvalitních posudků.
- Zajištění podpůrných opatření ze strany města (např. odpuštění školného či stravného v MŠ).
- Spolupráce s NNO – možnosti docházky do předškolních klubů, zajištění nových služeb – např. dobrovolníci, doučování, odpolední předškolní klub.

Intervence k zajištění činnosti

- Nastavit pravidla pro zajištění kvalitního předškolního vzdělávání pro odkladové děti.
- Zapojení odborníků (asistenti, speciální pedagogové atd.) do problematiky.

Zahájení činnosti

V období zápisů ve školním roce 2016/2017

Harmonogram	Nastavení pravidel pro zajištění předškolního vzdělávání pro odkladové děti (vč. zajištění spolupráce mezi jednotlivými subjekty) – podzim 2015. Zajištění realizace jednotlivých aktivit v době zápisů do MŠ. Zajištění předškolního vzdělávání pro děti s odkladem na školní rok 2016/2017.
Za činnost zodpovídá	Odbor sociálních věcí a odbor školství
Na činnosti spolupracuje	PPP, mateřské školy, NNO, odbor sociálních věcí a odbor školství
Počty osob, kterých se opatření týká	Informace zatím nejsou k dispozici, budou známy po zápisech do ZŠ
Předpokládaný rozpočet na činnost	Jedná se především o nastavení spolupráce mezi jednotlivými subjekty, takže pokud nějaké náklady existují, tak pouze v rámci zajišťování některých podpůrných mechanismů (např. odpuštění školného či stravného, zajištění externích poradenských pracovníků).
Předpokládaná rizika/ Problémová místa	• PPP doporučí odklad i tam, kde není třeba. • S odkladovými dětmi dále nikdo nepracuje. • Přípravné ročníky či jiná zařízení nebudou zřízena či budou segregovaná. • Finanční zátěž – pokud odkladové děti již v minulosti MŠ navštěvovaly, není jim využívání předškolního zařízení poskytnuto zdarma. • Opatření nebude mít podporu všech významných subjektů (zejména odboru školství, odboru sociálních věcí, PPP a mateřských škol).
Způsoby hodnocení kvality	Zvýšení počtu dětí s odkladem školní docházky, které docházejí do předškolního zařízení.

Dodatečné vzdělávací příležitosti

Předškolní vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem je v Chrudimi řešeno jen velmi okrajově. Kapacita všech šesti mateřských škol zřizovaných městem je naplněna, a proto je zapotřebí využívat alternativních zařízení a možností, které mohou těmto dětem nabídnout předškolní přípravu a vzdělávání potřebné pro úspěšný start školní docházky. Tato karta shrnuje informace o dodatečných možnostech vzdělávání a nastiňuje způsob, jak s těmito možnostmi pracovat.

Potřeby

Primární potřebou je poskytnout vzdělávání v běžné mateřské škole co největšímu počtu dětí, především pak dětem ohroženým školním neúspěchem.

Vzhledem k naplněné kapacitě mateřských škol zřízaných městem Chrudim a zároveň existenci značně početné skupiny dětí, kterým se předškolního vzdělávání nedostává v žádné formě, je zapotřebí:

- zmonitorovat počet a kapacitu zařízení nabízejících dodatečné možnosti předškolního vzdělávání
- s touto informací pracovat tak, aby se dostala k rodičům, pracovníkům PPP, pracovníkům OSPOD apod., kteří s ní mohou dále pracovat ve snaze umístit dítě do zařízení, které mu předškolní vzdělávání poskytne

Současný stav

V Chrudimi je naplněná kapacita předškolních zařízení. Poptávka obecně stále převyšuje nabídku. Současně práci se znevýhodněnými rodinami vnímají školy i další zařízení jako obtížnou a vyžadující více času i zdrojů. Existující podpůrné služby jsou nejednotné a mnohdy nemají jasné cíle a propojení na služby školek a PPP. Ve městě nyní fungují následující zařízení, poskytující dodatečné možnosti předškolního vzdělávání: předškolní kluby (provozují místní NNO – Amaltea o. s., Šance pro Tebe, o. s. a Sopre CR o. p. s.), doučování prvňáků a předškolních dětí, kluby pro rodiče s dětmi, rodinná centra, SAS, volnočasové aktivity pro předškoláky (kroužky), NZDM.

Cílový stav

V Chrudimi existují alternativní zařízení nabízející předškolní vzdělávání dětem, které se nedostaly do MŠ, o adekvátní kapacitě. Možnosti dodatečného předškolního vzdělávání jsou dobře známy relevantním aktérům (pedagogové / ředitelé MŠ a ZŠ, pracovníci PPP, OSPOD), kteří s nimi dále pracují (informují rodiče o možnostech) tak, aby se dětem potřebného vzdělání dostalo.

Akce pro zavedení

Vytvoření přehledu alternativních možností předškolního vzdělávání.

Zahájení spolupráce s rodiči a zařízeními poskytujícími dodatečné možnosti vzdělávání směřující k docházce dětí do těchto zařízení.

Priorita, termíny, harmonogram

Zajištění monitoringu zařízení poskytujících dodatečné vzdělávací možnosti a předání informací o dodatečném předškolním vzdělávání zástupcům relevantních institucí (pedagogové/ředitelé MŠ a ZŠ, pracovníci PPP, OSPOD) – od července 2015.

Monitoring zařízení poskytujících dodatečné vzdělávací možnosti

Cíle činnosti	Cílem je mít přehled o počtu, druhu a kapacitě zařízení poskytujících dodatečné vzdělávací příležitosti.
Kroky k naplnění cíle	- zahájení spolupráce se zařízeními, která poskytují dodatečné vzdělávací možnosti v oblasti předškolního vzdělávání - zjištění počtu těchto zařízení, jejich druhu a kapacity - předání těchto informací relevantním aktérům (pedagogové/ředitelé MŠ a ZŠ, pracovníci PPP, OSPOD)
Intervence k zajištění činnosti	- vytvořit katalog zařízení poskytujících dodatečné vzdělávací příležitosti pro děti předškolního věku ve městě Chrudim s popisem podmínek, za jakých je mohou využívat - seznámit všechny relevantní aktéry s těmito dodatečnými vzdělávacími možnostmi
Zahájení činnosti	Léto 2015
Harmonogram	- zahájení monitoringu zařízení poskytujících dodatečné vzdělávací možnosti v oblasti předškolního vzdělávání a zpracování katalogu – léto 2015 - vyhodnocení stávajících kapacit (kapacity jsou dostačující, či nikoli) – 09/2015 - informování všech relevantních aktérů (pedagogové/ředitelé MŠ a ZŠ, pracovníci PPP, OSPOD) o dodatečném předškolním vzdělávání, jednotlivých zařízeních, jejich kapacitách apod. – podzim 2015
Doporučená zodpovědná osoba	Pracovník odboru školství
Na činnosti spolupracuje	Zařízení poskytující alternativní formy předškolního vzdělávání (viz Současný stav).

**Počty osob,
kterých se
opatření týká**

Děti ohrožené školním neúspěchem (přesný počet není v tuto chvíli znám)

**Předpokládaný
rozpočet na
činnost**

Finance na tisk informačního materiálu

**Předpokládaná
rizika/
Problémová
místa**

Neochota zařízení poskytujících dodatečné vzdělávací příležitosti spolupracovat, neochota rodičů zapojit děti do dodatečného vzdělávání, neschopnost předávat informace o možnostech dodatečného vzdělávání všemi aktéry, mění se kapacita a počet služeb vzhledem k systému financování.

**Způsoby
hodnocení
kvality/
efektivity**

Docházka osob do stávajících zařízení, počty žádostí o služby, zájem zainteresovaných osob.

Předání informací o dodatečných vzdělávacích možnostech a práce s rodinami s dětmi, které by těchto příležitostí mohly využít

Cíle činnosti

Cílem je zajistit alespoň minimální předškolní průpravu pro děti ohrožené školním neúspěchem, kterým se nepodařilo dostat do mateřské školy. Dodatečné vzdělávací příležitosti by ve městě měly být k dispozici, je však potřeba nejprve vyzkoušet všechny možnosti pro umístění dětí do běžných mateřských škol.

Kroky k naplnění cíle

Zpracování monitoringu zařízení poskytujících dodatečné vzdělávací možnosti v oblasti předškolního vzdělávání (viz předešlé opatření) – v případě potřeby rozšíření těchto kapacit.

Vytvoření funkčního systému předávání informací rodinám (např. v rámci zápisů do MŠ či ZŠ, pracovníky OSPOD, využití webu apod.).

Pomoc rodinám s výběrem vhodného zařízení (mohou dělat např. pracovníci OSPOD, pracovníci NNO – služba SAS apod.).

Intervence k zajištění činnosti

Je potřeba jednat s relevantními aktéry a nastavit systém, jakým budou dané informace rodinám předávány.

Zahájení činnosti

Ve školním roce 2015/2016, ideálně v období zápisů do MŠ a ZŠ – pedagogové MŠ i ZŠ by měli mít informace o dodatečných vzdělávacích příležitostech v oblasti předškolního vzdělávání a rodičům tyto informace předávat (především pak rodičům dětí s odkladem školní docházky).

Harmonogram

- zpracování monitoringu zařízení poskytujících dodatečné vzdělávací možnosti v oblasti předškolního vzdělávání – léto 2015
- informování všech relevantních aktérů (pedagogové/ředitelé MŠ a ZŠ, pracovníci PPP, OSPOD) o dodatečném předškolním vzdělávání, jednotlivých zařízeních, jejich kapacitách apod. – podzim 2015
- systematickou práci a dle rodinné situace nabízet alternativní možnosti předškolního vzdělávání dětem a rodičům – zima 2015

Doporučená zodpovědná osoba

Pracovník sociální odboru nebo odboru školství

Na činnosti spolupracuje	Zařízení poskytující alternativní formy předškolního vzdělávání (viz Současný stav), pracovníci OSPOD, odbor školství, PPP, učitelé v MŠ, ZŠ, rodiče.
Počty osob, kterých se opatření týká	Děti, které propadají systémem předškolního vzdělávání, a žádného se jim před nástupem na ZŠ nedostává.
Předpokládaný rozpočet na činnost	Finance na tisk informačních materiálů
Předpokládaná rizika/ Problémová místa	• nedostatek zařízení nabízejících dodatečné možnosti předškolního vzdělávání • nedostatečná informovanost o jejich existenci a kapacitě • nedostatečná kvalita přípravy dětí v zařízeních nabízejících alternativní předškolní vzdělávání (např. segregovaná zařízení) • pracovníci PPP, OSPOD, MŠ, ZŠ apod. s možnostmi dodatečného vzdělávání nepracují (neinformují o nich rodiče)
Způsoby hodnocení kvality/ efektivity	Počet dětí, které dodatečných vzdělávacích možností využívají.

Fundraising a projektové poradenství

V příštím programovacím období (2014–2020) budou příležitosti pro získání financí na dodatečné vzdělávací podpory jak na úrovni měst, tak vzdělávacího systému jako celku. Operační program věda, výzkum, vzdělávání (OP VVV) má jako jednu ze svých tří prioritních os rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání. V rámci této prioritní osy je plánováno podporovat například tvorbu místních plánů pro rozvoj vzdělávání, investovat do vzdělávání pedagogických pracovníků, zejména v oblasti přístupu k dětem a žákům se SVP, plánována je i podpora různých vyrovnávajících a podpůrných opatření (např. asistentů pedagoga), zřizování školních poraden či pozic, které dosud školám chybějí (sociální pedagog, školní psycholog), realizace programů prevence školní neúspěšnosti a prevence předčasného opouštění vzdělávacího procesu.

Program klade důraz i na rozvoj a zvyšování kvality předškolního vzdělávání, a to jak plánovanou podporou stávajících předškolních zařízení (mateřských školek), tak podporou nízkoprahových předškolních center, na spolupráci škol a rodičů, spolupráci vzdělávacích zařízení a subjektů poskytujících sociální služby. Pokud budou města a obce na tyto příležitosti dostatečně připraveny, zejména s ohledem na kapacity svých pracovníků, kteří se budou věnovat činnosti v oblasti získávání a administrace prostředků z evropských fondů a podporu škol v této oblasti, mohou získat pro své malé obyvatele zajímavé vzdělávací příležitosti. Námi navrhovaná opatření řeší právě kapacity a předběžnou přípravu na tyto nové finanční příležitosti. V současné době jsou právě v řadě měst tyto kapacity nedostatečné, školy jako takové od svých zřizovatelů podporu v tomto směru nedostávají a v případech, že se rozhodnou získat a využít finanční podporu z evropských fondů, potýkají se často také právě s nedostatečnou personální kapacitou, s náročnou administrativou projektů, která je často vzhledem k nulové předchozí zkušenosti značně demotivujícím prvkem pro realizaci a podávání dalších projektů.

Potřeby

- posílení kapacit zřizovatele při fundraisingu škol
- vznik projektových plánů

Současný stav

Zařazování dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do hlavního vzdělávacího proudu a společné vzdělávání dětí s různými potřebami klade zvýšené nároky na školní prostředí, pomůcky a lidské zdroje. Každá škola, která inkluzivní myšlenky nemíní jen deklaratorně, ale snaží se je realizovat, se ihned setká s faktem, že finance, na které má zákonný nárok, de facto v plné míře nedostává. Platná legislativa zaručuje všem dětem bez ohledu na jejich původ, mateřský jazyk, postižení nebo znevýhodnění právo vzdělávat se ve škole hlavního vzdělávacího proudu v místě bydliště. V praxi však školy hlavního proudu většinou nejsou připravené na to, se znevýhodněnými dětmi pracovat, a tyto děti se dostávají do škol speciálních a praktických, mimo jiné proto, že ty „běžné“ nemají peníze na zajištění adekvátní podpory (asistenty pedagoga, vzdělávání pro učitele, školní kluby apod.).

Město Chrudim se v současné době systematicky nevěnuje fundraisingu neinvestičních projektů v oblasti školství. Většina základních a mateřských škol má s čerpáním dotačních fondů malé nebo žádné zkušenosti. Nezkušenost s projektovou přípravou a administrativou a pracovní vytíženost pedagogického personálu vede mj. k obavám se projektových výzev vůbec účastnit, popř. k nesystematickému získávání prostředků, případně k potížím v realizační fázi projektů.

Zvýšení objemu finančních prostředků pro chrudimské základní a mateřské školy z dotačních výzev Evropského sociálního fondu, výzev MŠMT apod. tak zůstává jedinou možností, jak vytvořit kvalitnější podmínky pro vícezdrojové financování škol a pro jejich postupnou transformaci na školy moderního inkluzivního typu.

Cílový stav

Ve městě Chrudim existují na relevantních odborech dostatečně personální a odborné kapacity zaměřené na fundraising „měkkých projektů“ pro oblast vzdělávání a pro koordinaci a podporu při vyhledávání, přípravě a realizaci projektových výzev.

Mateřské a základní školy prohlubují své znalosti a zkušenosti při získávání finančních zdrojů z velkých operačních programů, vědí, jak tyto projekty řídit a administrovat a mají k tomu určené projektové týmy.

Akce pro zavedení

- zahájení debaty s vedením města nad možností vzniku pracovní pozice fundraisera „měkkých projektů“
- zpracování analýzy zaměřené na zmapování zkušeností škol s přípravou a realizací projektů a jejich potřeb v této oblasti

Harmonogram

- existence fundraisera/koordinátora „měkkých projektů“ (od července 2015)
- existence rámce, plánu, zásobníku projektů
- monitoring potřeb jednotlivých škol (od července 2015 průběžně)
- monitoring výzev a příprava projektových žádostí (od července 2015 průběžně)
- vytvoření fundraisingového kalendáře pro školy a další instituce
- vzdělávání pro vedení škol i jednotlivé pedagogy v oblasti fundraisingu, představení projektových výzev a možností (od července 2015 průběžně)

Projektové poradenství pro mateřské školy, základní školy a další instituce zaměřené na vzdělávání v Chrudimi

Cíle činnosti

Hlavním cílem je posílení role zřizovatele škol a dalších vzdělávacích institucí při fundraisingu.
Dílčím cílem je vytvoření školních projektových týmů a prohloubení znalostí a zkušeností pracovníků škol při získávání finančních zdrojů z velkých operačních programů.

Kroky k naplnění cíle

- vytvoření fundraisingového kalendáře pro školy a další instituce
- zajištění vzdělávání v oblasti fundraisingu pro vedení základních a mateřských škol, případně dalších institucí
- posílení a vznik projektových týmů na školách
- zajištění dostatečných odborných a personálních kapacit u zřizovatele, jež se budou věnovat fundraisingu „měkkých projektů“

Intervence k zajištění činnosti

Přesvědčit vedení města o přínosu, který bude fundraiser „měkkých projektů“ pro město mít. Zajištění dalších financí pro příspěvkové organizace nad rámec.

Zahájení činnosti

Léto 2015

Harmonogram

- analýza zkušeností vzdělávacích institucí v Chrudimi s přípravou a realizací projektů a jejich potřeb v této oblasti
- vzdělávání v oblasti fundraisingu pro vedení základních a mateřských škol
- zavedení projektových týmů (na školách)
- vytvoření fundraisingového kalendáře pro školy a další instituce

Doporučená zodpovědná osoba

Pověřený pracovník města Chrudim

Na činnosti spolupracuje	Mateřské školy, základní školy, NNO, město Chrudim
Počty osob, kterých se opatření týká	Primárně všechny děti a rodiče, mateřské školy, základní školy, NNO věnující se vzdělávání
Předpokládaný rozpočet na činnost	Finance vynaložené na mzdu fundraisera „měkkých projektů“, náklady na komunikaci, případně na vybavení kanceláře, IT vybavení
Předpokládaná rizika/ Problémová místa	• finance na zřízení pozice fundraisera • nedostatečná kapacita města Chrudim pro fundraising „měkkých projektů“ • nedostatečné informace o „měkkých projektech“ • časová tíseň vedoucích vzdělávacích institucí a tým i nezájem vzdělávacích institucí o „měkké projekty“
Způsoby hodnocení kvality	• navýšení počtu podaných a realizovaných projektových žádostí • pravidelné mapování potřeb základních a mateřských škol, NNO • rozšíření nabídky v oblasti vzdělávání v Chrudimi

Kontakty

Mateřské školy v Chrudimi

Mateřská škola, Chrudim 2, Na Valech 693

Adresa: Na Valech 693, 537 01 Chrudim 2

Tel.: 469 622 090

E-mail: msvaly@seznam.cz

Web: <http://www.msvaly.cz/>

Mateřská škola, Chrudim 2, Dr. Jana Malíka 765

Adresa: Dr. Jana Malíka 765, 537 01 Chrudim 2

Tel.: 469 620 430

E-mail: pastelka@msmalika.cz

Web: <http://www.msmalika.cz/>

Mateřská škola, Chrudim 3, Sv. Čecha 345

Adresa: Sv. Čecha 345, 537 01 Chrudim 3

Tel.: 469 638 870

E-mail: ms.chrudim@worldonline.cz

Web: www.kliceckysrdci.com

Mateřská škola, Chrudim 3, Víta Nejedlého 769

Adresa: Víta Nejedlého 769, 537 01 Chrudim

Tel.: 469 638 749

E-mail: MS.Vitanejedleho@seznam.cz

Web: <http://www.materskeskolky.cz/nskolka.php>

Mateřská škola, Chrudim 3, U Stadionu 755

Adresa: U Stadionu 755, 537 03 Chrudim 3

Tel.: 469 638 466

E-mail: ms.stadion.chrudim@centrum.cz

Web: <http://www.materskeskolky.cz/nskolka.php>

Mateřská škola, Chrudim 4, Strojařů 846

Adresa: Strojařů 846, 537 01 Chrudim 4

Tel.: 469 688 488

E-mail: info@msstrojaru.cz

Web: <http://www.msstrojaru.cz/index.php>

Mateřská škola a Základní škola Na rovině v Chrudimi

Adresa: Na Rozhledně 766, 537 01 Chrudim

Tel.: 608 322 303

E-mail: ms@narovine.eu

Web: <http://narovine.eu/>

Předškolní kluby

Amalthea o. s.

Adresa: Městský park 274, 537 01 Chrudim
Tel.: 466 302 058 E-mail: amalthea@amalthea.cz
Web: www.amalthea.cz

Šance pro Tebe, o. s.

Adresa: Štěpánkova 92, 537 01 Chrudim
Tel.: 469 623 501 E-mail: sance@sance.chrudim.cz
Web: <http://www.sance.chrudim.cz/>

Sopre CR o. p. s.

Adresa: Tovární 1114, 537 01 Chrudim IV
Tel.: 466 566 901 E-mail: info@soprecr.cz
Web: <http://www.soprecr.cz/>

Ostatní užitečné kontakty

Odbor školství, kultury, sportu a památkové péče

Vedoucí oddělení školství – Ing. Veronika Straková
Adresa: Pardubická 67, 537 16 Chrudim
Tel.: 469 657 690 E-mail: veronika.strakova@chrudim-city.cz
Web: <http://www.chrudim.eu/>

Odbor sociálních věcí

Vedoucí odboru sociálních věcí – Mgr. Radka Pochobradská
Adresa: Pardubická 67, 537 16 Chrudim
Tel.: 469 657 580 E-mail: radka.pochobradska@chrudim-city.cz
Web: <http://www.chrudim.eu/>

Pedagogicko-psychologická poradna Pardubice, organizační útvar Chrudim

Adresa: Poděbradova 842, 537 01 Chrudim
Tel.: 469 621 187 E-mail: ped.ps.por.cr@quick.cz
Web: <http://www.ppp-pardubice.cz/>

Člověk v tísni, o. p. s.
www.clovekvtisni.cz

Cheiron T, o. p. s.
www.cheiront.cz

Diakonie Českobratrské církve evangelické,
středisko Vsetín
www.diakonievsetin.cz

OBLASTNÍ CHARITA
JIHLAVA

Diecézní charita Brno –
Oblasťní charita Jihlava
www.jihlava.charita.cz

SPOLEČNOST
tady a teď
Společnost Tady a teď, o. p. s.
www.tadyated.org

IQ Roma servis, o. p. s.
www.iqrs.cz

Amalthea, o. s.
www.amalthea.pardubice.cz

Občanské sdružení Salinger
www.salinger.cz

Sdružení sociálních asistentů Ostrava, o. s.
www.socialniasistence.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt CZ.1.07/1.2.00/43.0007 „Pojďte do školky!“ je spolufinancován
Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.